

Список використаних джерел:

1. Khorasani, M., Ghasemi, A., Rolfe, B., & Gibson, I. 2022. Additive manufacturing a powerful tool for the aerospace industry. *Rapid prototyping journal*, 28(1), 87-100.
2. Цимбалістова О. Розвиток ринку послуг безпілотних літальних апаратів як основний напрямок інноваційного прогресу сучасної авіації. *Економічний аналіз*. 2015. Вип. 19, № 1. С. 116-122.
3. Bychkov, A., & Nechyporenko, O. 2018. Composite metal-ceramic and metal-polymeric materials for friction assemblies of national civil aircrafts. *Aerospace Research in Bulgaria*, 30, 143-154.
4. Framework and Guidelines to Support the Aviation Sector. African development bank group. 2019. 56 p. URL: https://www.afdb.org/sites/default/files/2019/07/19/aviation_framework_and_guidelines-web.pdf

УДК 336.1

Шуман В. Ю., аспірант
ДННУ «Академія фінансового управління»

БЮДЖЕТНІ МЕХАНІЗМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ НАУКИ В КООРДИНАТАХ ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ

Наука є основою інноваційного розвитку будь-якої країни, а в умовах повоєнного відновлення вона відіграє вирішальну роль у забезпеченні сталого зростання економіки, підвищенні конкурентоспроможності та вирішенні нагальних соціальних і економічних проблем. [1] Україна, зіткнувшись із масштабними руйнуваннями внаслідок військових дій, потребує модернізації своїх підходів до фінансування науки, щоб забезпечити ефективне відновлення та інтеграцію в глобальний науковий простір. Бюджетні механізми повинні бути адаптовані для створення умов, які сприятимуть розвитку наукового потенціалу країни.

Відповідно до Бюджетної декларації на 2025–2027 роки [2], одним із ключових завдань є модернізація системи управління та фінансування науки. Це передбачає оновлення механізмів розподілу базового фінансування для наукових установ та закладів вищої освіти, щоб забезпечити ефективну підтримку їхньої діяльності. Системний підхід до фінансування має сприяти підвищенню продуктивності наукових досліджень та стимулювати інновації. [3]

Фінансові ресурси будуть спрямовані на проведення наукових досліджень та розробок, які є пріоритетними для держави. Зокрема, акцент робиться на науково-технічних експериментальних розробках, що безпосередньо впливають на технологічний розвиток України. Цей підхід дозволить підвищити ефективність використання бюджетних коштів і зосередити ресурси на тих напрямках, які забезпечать найбільший внесок у відновлення та модернізацію держави.

Важливим завданням є впровадження ефективного механізму формування державного замовлення на проведення найважливіших науково-технічних розробок. Цей механізм забезпечить більш точне визначення наукових пріоритетів та стимулюватиме реалізацію проектів, що мають стратегічне значення для держави.

Державна політика спрямована на підтримку наукових установ та закладів вищої освіти, які за результатами державної атестації демонструють високі показники ефективності.

Це дозволить зосередити фінансування на інституціях, що мають найбільший потенціал для впровадження інновацій та розробки конкурентоспроможних технологій.

У середньостроковій перспективі буде продовжене поступове збільшення частки грантового фінансування наукових проєктів через Національний фонд досліджень України (далі – Фонд) дозволить забезпечити більшу гнучкість і прозорість у наданні підтримки перспективним науково-технічним проєктам.

Так, проєктом Закону України «Про Державний бюджет України на 2025 рік» від 14.09.2024 р. за реєстраційним № 12000 [4] на фінансування наукової та науково-технічної діяльності за ключовими головними розпорядниками бюджетних коштів спрямовано 8 958 980,0 тис грн (в 2024 році – 8 585 907,80 тис грн; приріст складає 4 %). Зокрема за бюджетної програмою Фонду (КПКВК 2201300 «Забезпечення діяльності Національного фонду досліджень, грантова підтримка наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок») – 623 665,7 тис. грн (в 2024 році – 610 462,6 тис. грн) збільшення частки грантового фінансування складає 2 %. Це сприятиме стимулюванню інноваційної діяльності та підвищенню конкурентоспроможності української науки. Відтак збільшення частки бюджету на науку, особливо з урахуванням ключової ролі наукових інновацій у відбудові країни, залучення міжнародних інвестицій, грантові програми та партнерства, а також прозорість і ефективність розподілу коштів є одним із основним напрямком вдосконалення бюджетних механізмів.

Повоєнне відновлення України потребує глибокої модернізації бюджетних механізмів фінансування науки. Держава має зосередитися на розширенні наукового потенціалу, створенні умов для інновацій та впровадженні ефективних механізмів фінансування наукових досліджень. [5] Спільними зусиллями держави, наукової спільноти та міжнародних партнерів можливо закласти фундамент для сталого розвитку України в умовах сучасних викликів.

Список використаних джерел:

1. Олієвська М. Г., Петруха С. В. Фінансування освітньо-наукової діяльності в країнах з низьким рівнем доходів на душу населення. Бізнес Інформ. 2018. № 6. С. 103–109. URL: https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2018-6_0-pages-103_109.pdf

2. Бюджетна декларація на 2025–2027 роки, схвалена постановою Кабінету Міністрів України від 28 червня 2024 р. № 751. URL: https://mof.gov.ua/uk/budget_declaration_for_2025-2027-733.

3. Олієвська М. Г., Петруха С. В., Бондаренко Д. В. Передумови сталого розвитку людського капіталу: якісна освіта, доступна медицина та продовольча безпека. Наукові праці НДФІ. 2020. № 2. С. 91–109. DOI: <https://doi.org/10.33763/npndfi2020.02.091>.

4. Проект Закону «Про Державний бюджет України на 2025 рік» від 14.09.2024 р. за реєстраційним № 12000. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/recoveryrada/ua/new-agrarian-policy.pdf>.

5. Марчук І. П., Тріпак М. М., Петруха С. В., Лаврук О. В., Тимків А. О. Інклюзивність контингенту здобувачів як елемент формульного фінансування закладів вищої освіти. Інклюзія і суспільство. 2023. Випуск 3. С. 12–19. DOI: <https://doi.org/10.32782/2787-5137-2023-3-2>.